

Gilze e.a.

Den 24^{en} juli 1896 bezocht ik de gemeente Gilze - Rijen. - Geescorteerd door velocipedisten en ruiters uit Alphen kwam ik te Gilze aan. Daar wachtte mij eene mannen-zangvereeniging op, die mij een welkom toezing, en vervolgens plaats nam in den stoet. - Vervolgens ontmoette ik de harmonie, die een stukje speelde en toen ook al meeding. - Op het raadhuis te Gilze vond ik den burgemeester en één wethouder, de andere was ziek. - Het college van B. en W. bestaat uit drie oude versleten menschen; te zamen tellen zij 225 jaar. -

De audientie was zeer druk bezocht; de geestelijkheid uit Gilze, die uit Rijen en de pastoor van ~~Ullers~~ ^{Malenschot} kwamen samen binnen; eerst hield de pastoor van Gilze een speech, en marcheerde toen weg met zijne kapelaans; vervolgens deed de pastoor van Rijen hetzelfde, en daarna die van ~~Ullers~~ Malenschot.

De doctor uit Gilze, de arts Bedel, vroeg om behoorlijk onderhoud van de wegen, en om een anderen burgemeester in de plaats van den tegenwoordigen versleten titularis. Het lid der Staten Stol, kwam zijne opwachting maken.

De notaris Schmid vroeg verplaatsing naar Tilburg, Hildenberg, hoofd der school, vroeg om eene vrije woning; zijne tegenwoordige woning had hij in gemeenschappelijk gebruik met de gemeente, die er raadhuis houdt. -

De directeurs van zangvereeniging en harmonie kwamen bedankjes halen voor hunne gezelschappen.

Dank zij de onbeholperheid van den burgemeester kreeg ik niets van de gemeente te zien, en kreeg ik ook geen kop koffie met een broodje, waarom ik geraagd had, en dat, niettegenstaande alles klaar stond. -

De harmonie en de zangvereeniging deden mij uitgeleide tot buiten de kom der gemeente; vier wielrijders uit Alphen escorteerden mij nog tot Rijen. Daar vond ik de harmonie uit Rijen aan het station, om mij nog even eene serenade te brengen.

Ontstend over de houding van B. en W. verliet ik des avonds de gemeente. -

Gilze e. a.

Toch ik den 31sten juli 1896, na een bezoek te hebben gebracht aan Dongen, door Rijen reed, om te Gilze-Rijen den trein naar den Bosch te nemen, - was, tot mijne niet geringe verbazing - heel Rijen gevuld, en de bevolking grootendeels op straat, om mij te begroeten. Ook de pastoor was op straat; hij wilde mijn rijtuig nog staande houden, maar ik had geen tijd om hem te woord te staan. -

Blijkens het deswege door Klavers uitgebrachte rapport was de administratie van den secretaris, zoo wel als die van den ontvanger, redelijk goed in orde; op enkele schortkomingen werd mondeling de aandacht gevestigd; ik achtte het niet noodig, deswege later nog een brief tot het gemeentebestuur te richten.

Den 4^{den} Mei 1900 bracht ik weer een bezoek aan Gilze; ik bezocht dien dag eerst Gvinkel, ontbreef toen te Tilburg, reed toen naar Gilze, vervolgens naar Alphen, daarna terug naar Tilburg, alwaar ik dineerde, om vervolgens daar den trein naar den Bosch te nemen.

Op het Raadhuis vond ik den burgemeester en den wethouder van Poppel; de wethouder Kluivanssen is oud en versleten, en was uit dien hoofde niet gekomen. - van Poppel is een kundig landbouwer; hij is het bekende lid van de commissie voor de stierenkeuring. Hij werd aanvankelijk opgeleid voor N.C. Meester, maar gaf de studie er aan. Hij scheen een zeer ontwikkeld man!

Op mijne audientie verscheen de pastoor van Gilze, een eerbiedwaardig grijsaard, die welhaast 25 jr pastoor te Gilze zal zijn; wij praden een beetje over alles en nog wat; hij had niets bijzonders te zeggen of te vragen. - Daarna verscheen de heer Lyllis, sinds een jr jaar pastoor te Rijen, vroeger secretaris van den bisschop van Breda; hij scheen mij toe een strijdbaar man en een lastig potentiaat. Hij deed op de wijving, die bestaat tusschen Gilze en Rijen, hij verlangde, dat het algemeen armbestuur zijn kapitaal opmaakte, en waagde, wat daarop te doen was; of de gemeente geen subsidie mocht geven; - hij vroeg, dat wanneer de Meester niet mocht

Gilze e. a.

slagen in den voorgemeden aanleg van tramwegen rondom Tilburg, met name in den aanleg van den lijn Gilze-Rijen-Dongen, dat ik dan zou steunen de lot staat van een bijzonderlijk lijntje Dongen-Rijen; - ten slotte vroeg hij, of er geen kans zou zijn om een subsidie van het Rijk te krijgen voor den bouw eener nieuwe, volgens den Broodmoeder, die Koomsche kerk te Rijen; als motief voor die subsidie moest gelden, dat wanneer des zomers het kamp te Rijen betrokken wordt, de Katholieke militairen in zijne kerk hunne godsdiensplichten moesten vervullen. Deze paar woorden maakten op mij geen aangename indruk. -

Na de audientie wandelde ik de gemeente rond, en bezichtigde ik de mooie Koomsche kerk. De oudste in den ombud, die heere van 900, gerestaureerd door Vrijpens. Het viel mij op, dat de straten zeer slecht onderhouden waren; toen ik daarover een opmerking maakte werd mij gezegd, dat men er in den laatsten tijd niets aan gedaan had met het oog op den tram, die komen zou; dan moest alles toch weer opgebroken worden. De stenslagweg Gilze-Rijen is in onderhoud bij de gemeente; hij was uitstekend in orde.

De burgemeester Slovenaars heeft drie zoons; twee zijn gesit in werksaam in Indië; de derde is looier in Gilze. - Slovenaars is na geparenteerd aan den gedeputeerde Mal; twee gedachten terug huwden een lijnheer en een jufvrouw Mal, met drie jufvrouwen en een lijnheer Slovenaars; - sinds onderhouden een eeuw zijn die twee stammen in het bestuur van de gemeente; de vader van den gedeputeerde was burgemeester van Gilze. -

Ik weet het B. en W. op het gelijke feit, dat in 1899 op de 102 geboorten 11 kinderen levensloos werden aangegeven.

Omtrent het onderhoud van de Valkenbergabdij (quartier van der Borel) raadde ik zich tot h. s. te wenden met de vraag, of die sloot, hangende de procedure, in orde mocht gemaakt worden.

De arts hedel was volgens B. en W. een lastig man; hij kwam uit Friesland, kende geen sandwegen en beklagde zich ten overvloede over het slechte onderhoud der wegen; - van gemeentewege

Gilze e. a.

krijgt hij slechts f 50 voor vaccinatie en doodschoon, het arm-
bestuur betaalt hem visites en medicamenten door de overn; ten
opvolge daarvan zijn de rekeningen dikwijls zeer opgeperst;
bovendien worden nu aan het armbestuur rekeningen inge-
leverd van menschen, die eigenlijk niet armzalig zijn;
deze geheel - naar het oordeel van B. en W. verkeerde re-
geling beruht op eene mondelinge afspraak van jaren her.
B. en W. zouden opzich den dertien tegen een vast salaris voor
rekening van de gemeente nemen; daardoor zou het arme-
steun ^{financieel} meer in gaeste doen gevallen. - Dr. Redel wilde zich
daar toe niet laten vinden.

Den W. haalden ~~er~~ voor geroofd, doch ik op het Raadhuis een
kop koffie en een broodje kreeg. - Bleef de gemeente was
gevlagd.

Zouwel de administratie van den secretaris als
die van den ontvanger bleef in goede orde; bemer-
kingen behoeft niet gemaakt te worden.

Den 22 Junij 1904 kwam ik weer in Epilze. Vanuit
Breda had ik eerst Dongen bezocht; ik zijne later nog naar
Alphen, en verbrak van daar naar Tilburg, waar ik logeerde
bij Dlegeman.

Ik werd ontvangen door van Poppel met een der beide met,
branders; de andere was leud, en was daarom niet gekomen.

Ik verleende audientie aan den p. van Epilze, den
21-jarigen pastoor Binstaten (vroeger ²⁰¹⁷ te Opendrecht, sinds
27 jr reeds in Epilze); en aan den pas benadrukte pastoor
van Molensdijk, den heer van Oers. Beide deelen waren
vergezeld van hunne kapelaans. - De pastoor van Kijzen
is eene nieuwe kerk aan het bouwen enken daarom niet
komen. - Kapelaan Stoffelen uit Epilze was vroeger
kapelaan te Zeeven; hij had destijds zijne mededeeling ge-
vraagd voor het tot stand komen van een horenden weg
van Kijzen naar St. Willebroed, en kwam mij nu te
danken, dat ik die zaak zoo mooi had helpen tot stand
brengen.

Van het station te Kijzen staan groote fabrieksgebouwen,
in der tijd opgericht door Siebergen, in het belang van zijn

Gilze e. a.

bederhandel. Toen Siebergen in 1902 faillietde leed daardoor
de heer Kerstens uit Tilburg zoden zwaare verlies, dat ook hij
vul. en met een accord van 60% zijne crediteuren moest betalen
stellen.

Bij Siebergen verbleven vele menschen; toen hij faul ofing werden
zij broodloos; diensgevolge moesten enkele huishoudens de gemeente
verlaten; thans is men dat ongeluk te baren, en gaat de ofoneerde
weer in zielel vooruit.

Van de raadsleden woont van Aendonek op Holensdijk; Aobis,
aarmen, Willem en Doroogh te Kijzen; de anderen wonen in
Epilze.

De belasting in natura (hand- en span diensden) - werkt bypa,
der goed; zou dat niet meer het geval zijn, dan zou men die
zaak doodelijk intrekken.

De quaestie tusschen Dongen en Epilze, over het onderhand
van den weg te Kijzen is - stank de tusschenkomst van v.
Schevichoven - gelyking beëindigt; de weg te Kijzen kan nu
in goede staat worden gebruikt.

De onderhand der twaakbidingen geschiedt uit eene hand
door de gemeente; het werlt zeer goed, en kost jaarlijks niet
meer dan f 175. -

De geneeskundige armenverzorging wordt door burgerlijk
armbestuur betaald en kost jaarlijks f 400. -

De toestand van de bevoeflige klasse is zeer gunstig. - Twee
groote deenfabrieken: een aan de spoorlijn te Dorst, van v. d.
Hevel, en een op den weg naar Alphen, even buiten Epilze,
van Botermans. - Deze laatste heeft den klinherweg naar
Alphen totaal vernield, ten gevolge waarvan de Provincie
een stuk moet vervangen door ~~de~~ keihstrating, wat f
17.000 zal kosten. -

De boterfabriek van Botermans te Epilze is juist overzet
in eene cooperatieve roomboterfabriek; zij werlt zeer gunstig.

Er is juist eene aanwage ingehouwen voor den cranley
van een elektrische tram van Tilburg over Epilze naar
Epilze. De concessieaanvragers, de ingenieurs ^{Beyers} ~~van~~ en
van ~~van~~ te s. Dange, willen vör alles den paarcentram
lijnen. Breda omhousen in een elektrische tram. B. en W.
hopen natuurlijk vör Epilze, dat de plannen tot uitvoering
zullen komen. -

Gilze e. a.

Den 4 Mei 1901 kwam ik weer in Epilze. Het raadhuis is gedeeltelijk verhuurd aan notaris de Blaire. In diens salon werd ik door W. en W. ontv. van gen. Het maakte wel een vreemde indruk, dat hij ~~louter~~ in zijn eigen huis bij mij op audiëntie kwam. Verder ontving ik nog den ouder pastoor Biestraten met zijn kapelaars. Biestraten was in 1900 28-jarig priester; hij werd bij die gelegenheid ~~uitdrukt~~ in de Duitse Nasfanorble en Elbonserijpleur. Het is nog een keusand heer!

Over 2 jr verliedde zich een moederwouw in Epilze, verleden jaar en doctol. de heer Blom. — De hedeel heeft dus het Nijf niet meer alleen. — De moederwouw verbrak voor korten tijd naar Hilvarenbeek.

De oude leledfabriek van Siebergen aan het station te Nijen wordt thans door een Vely, Godelschalle, en Joodsche bruitenaar geëxploiteerd. Het betaalt goed, maar is een bron van het werkloze, en het keleshaal niet op hem moet.

Tuist van den groeten Nijfsweg tussen station Epilze, Nijen en Epilze is een grote fabriek voor elektrische werktuigen opgericht; bovendien 10 arbeiders woningen, terwijl er nog 10 woningen maaken konen; directeur is van der Kleijden uit heiden; commissarissen van Vork, en Ingenhausz uit Breda. — De maachten meisjes te werk gesteld worden; de pastoor van Nijen praecht dat tegen de bronden; als hij zijn verset val. draedt, dan zullen er meisjes uit Tilburg of Breda gespoort worden. — Naar het slijnt nit de fabriek op het oogenblik financieel vast.

Men is bezig den grintweg tussen spoornweg station en Epilze om te bouwen in een steenweg; dit jaar van den er 600 000 uitgebroken en met keien belegd; in 5 jr hoop men met dit werk klaar te zijn. Men betaalt alles uit het gewone budget, zonder de leenen. —

Zand. In spandienken werken 200 200; als men de boeren aan weegen laat werken buiten kenne naar de omgeving, dan waren ze niet veel uit; — als het

Gilze e. a.

brede hakier in geld betaald werd (afgevoerd werd) dan zoudat f 500 bedragen.

Van elektrische tram Breda Epilze Tilburg komt niets. Toestand arme klasje goed; gedwongen winkelneuning nergens.

Spierente gaf f 300 subsidie voor een wielers ad van Epilze over Nijen naar Dongen; de algemeen Nederl. wielrijderabond gaf f 250; ~~men called~~ de plaatselijke afde., lenq van den Bond gaf f 150. — Men hoort nu echter, met men het pad naar het maken is, geld te kort.

Maandag, 25 Maart 1902 kwam ik weer in Epilze. Ik ging er per auto heen van af het station Epilze Nijen; later berocht ik nog Tilburg, en ~~keest~~^{ging} van daar s avonds naar Breda, alwaar ik, voor het gemeentebesoh, ^{en} de gheele week blef.

Notaris de Blaire heeft nog steeds het hermentelery in kenne; hij klaaght nu, dat het notariaat hem weinig op leent; W. en W. verbeden later, dat zelfs waar was, maar dat notaris de Blaire niet geschikt was voor zijn standplaats; hij was een nitskelend mensche en een kenning notaris; maar hij bleef niet naar het plattelind; hij was te lang in den laag geweest, en had geen heet om met de menschen om te gaan.

De oude pastoor Biestraten heeft nog, en is nog buitengewoon goed bij; hij is nu 68 jr, en maakt nit den indruk, van wel too te kunnen worden. In de gemeente wordt hij op de bronden gedraogen.

Pastoor Epillis te Nijen is dood; hij werd op gevolgd door pastoor van Blooff, een brau van den binnengemeent van Standdaar buiten. De strijd, die pastoor Epillis aarband, dat er geen meisjes mochten komen op de fabriek van elektrische werktuigen van v. Vork en Co. heeft pastoor van Blooff voortgesetzt en verloren; van Vork, die op audiëntie kwam, verteld, dat hij thans 15 meisjes uit Nijen op zijn fabriek had.

Te Nijen werd nog een lederfabriek opgericht, onder directie van Wallmaey; commissarissen Ingenhausz uit Breda; tussen de fabrieken van v. Vork en Wallmaey slijnt een nieuwe band te bestaan; Ingenhausz is van hede ondernemingen commissaris.

Gilze e. a.

De weg station Epilze - Nijen - Dongen
Weeren - Heumen was het gedeelte station - Nijen - Dongen
thans beter in orde.

Men is zeer verheugd, dat de weg Epilze - Baard -
Chaan binnenkort zal tot stand komen. —

Dr Sedel is dood; opgevolgd door Dr Blom; getrouwd
met juffrouw Duyckse uit Nymegen; zij was tevoren
geschiedschaps juffrouw bij de familie Jansen de Honion
te Tilburg.

Den 2^{den} Augustus 1914 kwam ik weer in Epilze;
later bezocht ik ook nog de gemeente Dongen.

Wierogemeester van Sappel is een baas; hij is een goed
bewogenheester, maar wil dat gaarne erkent zien; hij
voelt zich erg. Door de bijzondere tijdsomstandigheden
is hij in allerlei commissies gehaald; hij is daardoor wel
wat vergaan over het paarsdijk gebouwd; zijne wethouders
hebben erij veel niets te vertellen. —

Toch laat zijn beheer in vele opzichten de menschen over;
in 1912 erkende hij het grootte gebrek aan kassierente
ter secretarie; dooren dat beroving van materieel kusa..
men in grooten getale te kort; — in 1914 was dienaan..
geenacht niets veranderd.

De weg station Epilze - naar de kern was in 1912 slecht;
in 1914 bellendig; het lijkt veel een lappendeken.
Zoo uitgestukt met allerlei materiaal als die weg is. —

De woningbouw is in Epilze buitengewoon groot; er
werd deswege een bouwvereniging opgericht; en
daarbij blijft het: het is zoo duur om thans te bou..
ven! Meeds vier gezinnen zitten in planken tenten
encler een sloodak; v. Sappel vindt dat nog niet zoo
heel erg; want de menschen hebben nog een dak bou..
hun hoofd en zitten nog droog!

In Epilze is een veed of about aangegeven het
afzondering en verpleging van lijdens aan be..
smetlijke ziekten; er is echter niemand, om die
menschen te verplegen! Den pr desdanijs lijdens
werden vervoerd naar het gasthuis te Meda.

Gilze e. a.

Dr Blom - Duyckse is vertrokken; in diens plaats
kwam Dr Blaeks, over wien men goed tevreden is.
Veel zieh we groot ongekend naar Tilburg en wordt
daar geconsuleerd. In Tilburg schijnt open ab altar
te zijn.

Er is veel industrie in Epilze:
Drie belangrijke steenfabrieken: v. d. Klewel en Botermans
leerlooierij Noordbrabant: Commissarisfen Engenhout
+ beaolhvester te Meda

Nederl. Stoomleder fabriek: v. d. Klagen (^{Waspel} Rotterdam) + Veleger
leerlooierij van Lebrs van Wesel

" " Firma Steenves
" " Malles (Bilvarenbeek) en van Belt, en
vroeger medelonecht van C. S. Vresfers
" " van Ceelen.

Een elektrische overlatingen fabriek (vooral tele..
graaf haestellen) van v. Borh, Nibbink en Co.

Schoenfabriek van de Jong
" " Jacobs
" " Schreuners

v. Sappel heeft bij onderinding, dat het door de
looiereyen verontreinigde water geen medeel doet aan
de gesondheid van het vee, dat daaruinde gedrenkt
wordt.

Den 6^{den} Mei 1921 kwam ik weer in Epilze;
later ging ik nog naar Tilburg.

Ter voorstelling in den woningbouw werden
gebouwd 20 woningen in Epilze, 31 in Nijen, 1
landarbeiderswoning. — Subsidie werd nog ge..
vraagd in den bouw van 30 arbeiders woningen.
terwijl de aanvraag van 1 landarbeiders woning
nog in behandeling is.

Epilze is geheel geriektend; Nijen nog niet. Het riool
water gaat naar Dongen en 3 kranenmaer. Als
de verdureiniging van de Donge al te erg
wordt, dan zal men een drainageveld moeten
maken, zoals Tilburg aan de Leitsie;

Gilze e. a.

de klachten uit Dronenmaer zijn tot nu toe
nog niet zoo heel erg.

De weg Epilze - Rijen - Dongen is thans heel
maal omgebouwd als keiweg.

De weg Epilze - Navel - Chaam houdt zich
goed; de weg naar Navel is echter nog niet
heelmaal bijgereden; bij zware vrachten bewegen
de keien nog, hetgeen lastig is voor de paarden.
Voor zware vrachten wordt bij den oek gemeden.

Heel drinkwater in Epilze is vrij goed; om
die reden besloot men niet mede te doen aan de
waterleiding West Brabant.

De fabriek van elektrische werktuigen werkt
gunstig; een concern geworden met fab. Zweedsche
fabriek van Erickson. — De pastoor van Rijen
heeft zijn uerset opgegeven; er werken thans dertig
meisjes. — Een bracht thans den schadelijken
invloed van het werken van meisjes op de fa-
briek te keeren, door haar niet voortdurend op
de fabriek te laten werken; uit het zelfde huishou-
den werkt bijv. in 1920 de oudde, en in 1921 de
jongste dochter op de fabriek; zoo leeren ze tevens
van moeder om het huishouden te doen. In
het patronaat krijgen ze novices, kriples,
bereijde deuraan broendien een kook- en
huishoudschool verbonden is.

Cemente stremt bij werkloosheid alleen door
het verschaffen van werk; op het oogenblik zijn
er nog 6 aan het werk.

De geest van het volk is nog hartelijk goed; geen
socialisten.

De landbouw gaat vrij goed; er zijn meer
erenveel koeien, varkens, kippen als vóór den
oorlog; het aantal paarden is zelfs groter.

In verband met gemeinlijke gemeentent
zal gemeente naar belastingstelsel geheel naar
ten Rijen; de hand- en span diensten
zullen dan wel vervallen.

Epilze e. a.

De hoofdelijke onslag zal dit jaar 1% worden;
was het vorig jaar 2.70%
Heel electrisch het is juist aangebesteld voor 80.000;
men kan rekenen op 1600 aansluitingen.

Het levensmiddelenbedrijf ging buitengewoon
goed; behalve het 1/2 haard gemente geen kosten;
gemeente hield inkegenadeel f. 1200 over, waarvan
f. 500 gegeven werd aan patronaat te Epilze en
f. 500 aan patronaat te Rijen. Bereijde er nu nog
f. 200 in kas is.

Naar de vakschool te Ubralmijk gaan op het
moment geen leerlingen; veel druid bezoekt ge-
weest.

De landbouw cursus gaat goed; de hause
cursus werd opgehouden.

Notaris van Diepht heeft een druk kantoor;
hij werkt niet af. Hij woont het huis van Dr.
Lobel en werkt daar zelf wat in den tuin;
het is te hopen, dat hij daardoor zijn herberg
bezoek wat zal versimpelen; hij drinkt
dikwijls dranken, is daarvoor reeds meer-
malen van den Raad van Toezicht gewist.

Den 17 Juli 1925 bezocht ik Epilze en Dongen.
Door B. en W. werd ik ontvangen in het nieuwe gebouw
de Naaldhuis, een eenvoudige gebouwtje, links van
den weg, ~~aan~~ aan het begin van het dorp. Het
biedt voldoende ruimte voor den dienst, en is als
eene groote verbetering te beschouwen. —

Tijdens ons onderhoofd maakte de burgemeester
zich vrij veel van het gesprek meester, en verul-
den de methouders v. d. W. Wildenberg en Kokmaer
vrijwel eene reizigende rol.

In de behoefte van woningen wordt thans door het
particulier initiatief voldoende voorzien.
Van de elf Raadskoren woont er een in Hullen,
een in Hovenschat, 3 in Rijen en 6 in Epilze; dat
is een te weinig voor Rijen. — Twee arbeiders, 4 burgers

Epilne c. a.

en vijf boeren, er werden 27 stemmen op socialisten uitgekraakt.
Zoowel Epilne als Rijen zijn gerisicod. Voor de ruivering van het vuile fabriekswater te Donsop Vrijen is men bezig een zuiveringsinstallatie te bouwen, waarin ongeveer 1500 tot 1800 l³ vuil water kunnen gereinigd worden, door het ontdoen van de grootste hoeveelheid onzuivere stoffen, en deze op ^{zijn} vloeveldjes ter gezamenlijke grootte van $\pm \frac{1}{2}$ hl. t. ~~te~~ ^{te} spreiden ter dikte van ± 0.25 ll. en te dragen. — Wat men met dat product later zal maekn doen, het aanwenden tot bemesting, dan wel er een soort turf — althans een verbrandingsproduct van te maken, zal de toekomst moeten leeren.

Het elektriciteitsbedrijf gaat goed; het maakte in 1924 een nettowinst van f 9000. — Er zijn 600 aansluitingen.

Drie geneesheeren, een voor ieder kerkdorp, geen vrije artsen keuze.

Domp- en putwater goed; daarom niet aangesloten bij de drinkwaterleiding 11ste West Mabant.

Van het nut der Gezondheids Commissie is men algemeen overtuigd; de warenkeuring en de vleeschkeuring waren nuttig en noodzakelijk.

Werkloosheid is vrij groot geweest; men had er een tijdlang 40 tot 50. — Thans zijn er nog zeven overblijfselen.

Groote complexen, die nog ontgonnen zandten kunnen worden, zijn er niet meer. — De daarvoor geschikte gronden, met uitzondering van het vliegveldkamp te Rijen — zijn in cultuur gebracht.

Honing wordt veel minder gewonnen dan vroeger; door dat er bijna geen beekwater meer verbouwd wordt, gaat de bijenbelt sterk achteruit; het bedrijf levert nog al risico op; de honing is niet duur; zelfs in goede jaren de winst niet groot. —

Welkbaar inkomen bedraagt ruim f 2.000.000. — Opcenten op dividend- en bankwinsten belasting ken.

Epilne c. a.

gen $\pm$ f 1500 op.

Gemeente heeft nooit distributieschuld gehad.

De uitvoering van de lager onderwijswet 1920 kost niet heel veel geld.

De industrie gaat niet best; twee groote schoenfabrieken staan wankeel. De leerlooierijen maekten in 1924 goede zaken, maar klagen thans ook weer.

De landbouw gaat goed; rooktel — zwart bont, we — idem. De fruitbouw begint zich te ontwikkelen: boontjes, eruken, frambozen, aardbeien en zwarte besen.

Op het moment bezoeken geen leerlingen uit de gemeente de vakschool te Walswijk.